

Ordblindestrategi

En fælles tilgang til elever med ordblindhed

UDKAST

Svendborg Kommune

2021

Indhold

Indledning.....	2
Målgruppe	2
Læsevejledning	2
Om at være ordblind	3
Opsporing, test og handleplan	4
Hvem kan identificere ordblindhed hos den enkelte elev?	4
Elever i specialtilbud	5
Elever i afkodningsvanskeligheder	5
Hvad sker der, når en elev er testet ordblind?	6
Ordblindevenlig undervisning.....	8
Ordblindhed i overgange	10
Procedure ved overgang til ungdomsuddannelse	10
Lovgivning.....	12
Prøve på særlige vilkår.....	13
Frivillige nationale test	13
Hvad ved vi fra forskningen	14
Skriftsprogskompetencer	14
Hvad er ordblindhed	15
Understøttelse og kompetenceudvikling	16
Inspiration og nyttige links	17
Litteraturliste	18
Bilagsoversigt.....	19
Bilag 1 - Oversigt over test til identifikation og udredning af ordblindhed	20
Bilag 2 - Procedure for elever, der er identificeret ordblinde i Svendborg Kommune	21
Bilag 3 - Handleplansskabelon	22
Bilag 4 - Roller i arbejdet med ordblindeindsatsen ude på skolerne	23
Bilag 5 - Den lektiologiske model.....	27
Bilag 6 - Inspiration til opstart af AppWriter-agentordning - ordblindepatrulje	28
Bilag 7 - Proces for ansøgning om SPS-støtte	29
Bilag 8 - Forældreinfo	33

Indledning

I Svendborg arbejder vi med mangfoldige læringsmiljøer. Vi har fokus på både den enkeltes og fællesskabets potentialer for udvikling, dannelse og læring. Derfor er vores opgave at udvikle en stærk almenundervisning med plads til forskellige børn.

Efter indførelsen af den nationale ordblindetest i 2015, har der på alle niveauer været en støt stigende opmærksomhed om de ordblinde elever og deres skolegang. Dette munder nu ud i en fælles ordblindestrategi for folkeskolerne i Svendborg Kommune.

Målet er, at elever med ordblindhed så vidt mulig kan deltage i skolens undervisning og få samme mulighed for at tilegne sig viden, kundskaber og færdigheder i alle faglige sammenhænge på lige vilkår med øvrige elever.

Strategien, herunder handleplan og testoversigten, bygger på de bedste erfaringer fra skolernes eksisterende praksis, koblet med den nyeste forskning på området. Det er en klar målsætning, at tidlig opsporing, test, handleplan, indsatser og opfølgning i endnu højere grad systematiseres og ensartes. Den fælles procedure skal medvirke til, at elever i ordblinddevanskeligheder bliver opdaget tidligt, så den enkelte elev stadig har mulighed for at udvikle funktionelle læse- og skrivekompetencer.

Udarbejdelsen af ordblindestrategien er sket i samarbejde med kommunens læse- og skrivevejledere, skoleledere, kommunale konsulenter og konsulent fra UCL. Den har efterfølgende været til politisk drøftelse og godkendelse i Børne- og Ungeudvalget.

Målgruppe

Ordblindestrategien er primært tiltænkt skolernes læse- og skrivevejledere samt skoleledelsen. Faglærere, øvrige ressourcepersoner og forældre er selvfølgelig meget velkomne til at læse med eller bruge den som et opslagsværk. Derudover er der udarbejdet et særskilt informationsmateriale til forældre, hvis barn testes ordblind.

Læsevejledning

Det er op til den enkelte læser at beslutte, om man læser strategien fra start til slut, eller bruger den som et opslagsværk, der kan inspirere eller guide en videre. Helt centralt er dog side **x**, hvor der er en forpligtende beskrivelse af, hvad der skal ske, når en svendborgelev testes ordblind.

Derudover finder man også en definition af ordblindhed, en beskrivelse af hvordan ordblindhed diagnosticeres samt konkrete ideer til ordblindevenlig undervisning. Ligesom der er en beskrivelse af, hvordan vi får skabt gode overgange for elever med ordblindhed, både fra børne- til ungeskole og videre over til efterskoler og ungdomsuddannelser.

Til sidst i strategien er der mulighed for at orientere sig i gældende lovning og hovedpointer fra den nyeste forskning. Ønsker man at fordybe sig yderligere, er der afslutningsvis en litteraturliste og en oversigt over nyttige links

Om at være ordblind

Ordblindhed gør hverdagen sværere for eleverne, men det er muligt at flytte de grænser, som ordblindhed kan sætte. Det kræver vilje og motivation fra elevens side, opbakning fra elevens forældre, et tæt samarbejde med skolen - samt en struktureret indsats på skolen med afsæt i en fælles forståelse af og viden om ordblindhed i grundskolen.

For elever med ordblindhed udfordrer begynderlæsningen allerede i børnehaveklassen, og de er derfor i særlig risiko for at miste selvværd og miste motivation for læring. Det er et stort skridt på vejen, når en elev får afdækket sin ordblindhed, og oplever at få støtte til at forstå sin ordblindhed og til at leve med den.

Om at være ordblind:

"Det er rart, når ens kammerater og lærere ved, at man er ordblind. Man har ofte brug for, at få længere tid til at lave en opgave. Det ikke altid rart at have en vikar, der ikke ved, at man er ordblind, for så skal man til at forklare det. Men det er vigtigt at sige, selvom man kan føle sig flod"

Citat fra E-bogen 'At være ordblind elev - i Danmark' af Buster Madsen og Elias Crosby (ordblinde elever) samt Signe Elmstrøm. Atlantbib. Små e-fagbøger.

Alle skoler i Svendborg Kommune har ansvaret for at tilbyde en ordblindevenlig undervisning i et mangfoldigt læringsmiljø. Derfor må alle fagpersoner, herunder ledere, lærere og vejledere bidrage til, at elever med ordblindhed oplever at være en del af et læringsmiljø, hvor de får den rette understøttelse.

Et vigtigt element er brug af læse- og skriveteknologier (LST). Det skal benyttes i nødvendigt omfang, så elever med ordblindhed oplever at kunne deltage og tilegne sig relevant viden i alle folkeskolens fag.

Skolelederen har ansvaret for:

- at strategien og handleplanen på ordblindeområdet er kendt blandt skolens personale.
- at skolen har et fyldestgørende undervisningstilbud til elever med ordblindhed.
- at skolen har udpeget en person med viden om læsning, læsevanskeligheder og ordblindhed.
- prioritering af ressourcer, der gør det muligt at følge lovgivningsmæssige krav.

Det vigtigste råd fra andre ordblinde:

"Tro på dig selv og accepter, at du er ordblind. Du kan godt - lige som alle andre!"

Buster Madsen og Elias Crosby (ordblinde elever) Citat fra E-bogen 'At være ordblind elev - i Danmark' Atlantbib. Små e-fagbøger.

Opsporing, test og handleplan

Ordblindhed kan blive et omfattende problem for den enkelte elev, både i grundskolen, på ungdomsuddannelsen og i fremtidige jobsituationer. Det er afgørende, at ordblindheden identificeres så tidligt som muligt. På den måde mindskes de negative konsekvenser, som ordblindheden ellers kan give, og eleven bliver hurtigere mødt med den rette støtte, konkret stilladsering og en målrettet undervisning.

Det er lærernes iagttagelser i den daglige undervisning, som er afgørende for en tidlig indsats. Når lærerne observerer tegn på læse- og skrivevanskeligheder, giver det anledning til bekymring, som deles med skolens læse- og skrivevejleder. Herefter igangsættes en tidlig opsporing og kortlægning af elevens skriftsprogskompetencer.

*Det er lærernes iagttagelser i den daglige undervisning,
som er afgørende for en tidlig indsats*

Forud for ordblindetesten skal der være foretaget andre pædagogiske prøver, som viser tegn på ordblindhed. Først herefter kan en egentlig ordblindetest foretages. Det fremgår af testoversigten (bilag 1) hvilket testapparat, som skolerne i Svendborg Kommune anvender i den pædagogiske praksis. Resultatet af prøverne indgår sammen med resultatet af selve ordblindetesten i tilrettelæggelsen af en relevant undervisning, ligesom de inddrages i handleplanen (bilag 2).

1/3 af eleverne i risikogruppen for ordblindhed kan have andre former for vanskeligheder, der kan påvirke elevens læse- og skriveniveau, og som derfor må indgå i en samlet vurdering af eleven. Hvad der umiddelbart kan se ud som ordblindhed, kan altså have andre årsager. Der er tale om vanskeligheder inden for et bredt spektrum f.eks. adfærd, koncentrationsbesvær, motorisk uro, muskelsvind, nervøsitet, sociale vanskeligheder, udtalevanskeligheder, temperament, for tidlig fødte og hørevanskeligheder.

Hvem kan identificere ordblindhed hos den enkelte elev?

Det kræver en helhedsvurdering af eleven at kunne stille diagnosen ordblindhed. Viden om læsning, læsetestning og læsevanskeligheder er vigtige kompetencer for at kunne afgøre, om det er andre vanskeligheder, der forklarer læsevanskelighederne. Derudover kræves der en grundig indføring i, hvordan testen anvendes.

Skolens leder udpeger en læse- og skrivevejleder eller anden fagperson med tilsvarende kompetencer, som kan tage den elektroniske nationale ordblindetest fra Børne- og Undervisningsministeriet, samt godkende testen, hvis den er afviklet som beskrevet i vejledningen.

Elever i specialtilbud

For elever, der er visiteret til specialtilbud, kan der også opstå behov for udredning af ordblindhed. Her skal man være tilbageholdende med anvendelse af Ordblindetesten, da den kun er afprøvet på elever, der undervises i almenundervisningen. Hvis der alligevel er klare indikationer på ordblindhed, herunder retvisende resultater i nonords-testen, kan PPR inddrages til afklaring.

Elever i afkodningsvanskeligheder

For de elever i 0. til 3. klasse der vurderes i risiko for ordblindhed iværksættes der en intensiv målrettet indsats med fokus på direkte og systematisk undervisning i udnyttelse af skriftens lydprincip i læsning og skrivning.

Da disse elever ikke har lært at udnytte lydprincippet, er det vigtigt:

- at undervisningen bygger på et grundigt kendskab til elevens forudsætninger i forhold til det rigtige indhold og det rigtige niveau.
- at der ikke går for lang tid imellem hver undervisningsgang, hvorved det indlærte glemmes. Undervisningsministeriet anbefaler 3-5 gange om ugen.

Samtidig er det vigtigt, at eleven undervises i brug af elektroniske hjælpemidler (LST), så der er mulighed for at kompensere for funktionsnedsættelsen ved produktion af egne tekster samt læsning af alderssvarende tekster, såvel faglige som skønlitterære.

(Ordblindhed i grundskolen – Et inspirationsmateriale).

Fakta om ordblindhed

- 5-7 procent af befolkningen er ordblinde.
- Elever med ordblindhed har vanskeligheder med at lære at læse skrevne ord, fordi de har svært ved at forbinde bogstaver med deres lyde.

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet, 2020

Hvad sker der, når en elev er testet ordblind?

Forskningen viser, at de allerfleste elever med ordblindhed kan lære at læse, men det er sværere for dem end for andre. Det er vigtigt at betragte ordblindheden som en funktionsnedsættelse, derfor er det afgørende, at skolen støtter op om den enkelte elev for at mindske konsekvenserne af ordblindheden.

I Svendborg Kommune er fokus rettet mod indsats og støtte i den daglige undervisning.

Når en elev er testet ordblind (rød score) sker følgende:

- Der afholdes indledningsvist et **afklarende statusmøde** med deltagelse af forældre og eleven (afhængig af alder), skoleledelse, skolens læse- og skrivevejleder, klassens lærere og eventuelt kommunens læsekonsulent.

Mødets formål er at udarbejde/udfylde en **fælles handleplan** (bilag 2). Det vil sige en beslutning om, hvordan støtten til den ordblinde elev skal tilrettelægges, således at man som elev oplever ligeværdige deltagermuligheder i almenundervisningen.

- Efter udarbejdelse af handleplan afholdes der løbende **statusmøder** (datoer skrives ind i handleplanen) for at styrke den videre læringsproces for den ordblinde. Statusmøder, med deltagelse af elev og forældre, kan ske i form af selvstændige møder eller som et element i en skole-hjem-samtale. Det afhænger af en samlet vurdering af elevens situation, herunder hvor godt eleven formår at fungere i den daglige undervisning med hjælp fra LST.

Derudover iværksættes følgende:

- Eleven og elevens faglærere tilmeldes **Nota**. Ansvarlig er læse- og skrivevejleder.
- Eleven tilbydes et **ordblindetræningsforløb**, der består af direkte undervisning i brug af kompenserende læse- og skriveteknologi (LST) samt relevante tappingstrategier. It-værktøjerne skal på sigt mindske problemerne med læsning og skrivning i skolen ved hjælp af tekst-til-tale, ordforslag etc. Det er læse- og skrivevejleder der er ansvarlig for forløbet i samarbejde med kommunens læsekonsulent og en ekstern konsulent.
- Skole og Uddannelse tilbyder løbende **orienterende møder for forældre** til ordblinde elever, hvor de kan få viden om LST og hvordan de bedst mulig understøtter deres barn i det daglige.
- Læse- og skrivevejlederen sørger for, at elevens **faglærere** har et grundlæggende kendskab til ordblindhed, LST, tapping og hvordan man tilrettelægger en ordblindevenlig undervisning.

I Svendborg Kommune tilbyder skolerne AppWriter Cloud som læse- skriveteknologi til *alle* elever. Det vil sige, at alle elever, og ikke kun de ordblinde, har adgang til oplæsning, ordforslag m.v. De ordblinde elever får derudover en app, så de har adgang til deres læse-skriveunderstøttelse på alle enheder som mobiltelefon, tablets m.v.

Eksempel fra praksis – tale til tekst

Ved at anvende tale til tekst kan elever med stavevanskeligheder skrive meget mere – og hurtigere, end når de taster eller bruger blyant. I stedet for at skrive, taler/dikterer eleven til sin computer eller smartphone. Herefter oversætter elevens device det, der indtales, til tekst ved hjælp af talegenkendelse. På den måde kan den ordblinde elev forholdsvis hurtigt producere noget tekst, uden at blive frustreret eller bruge ekstraordinær lang tid.

Alle aktører - skolens ledelse, ressourcepersoner, medarbejdere, forældre og eleven selv har en fælles opgave, når det drejer sig om ordblindhed. Hver gruppe skal have indsigt i, hvad ordblindhed er, samt have blik for sit bidrag til den samlede indsats. Der kan hentes inspiration i på www.emu.dk (Se bilag 4) i det, der kaldes Nøglebidrag.

<https://emu.dk/grundskole/saerlige-elevgrupper/ordblindhed/forskellige-persongrubbers-arbejde-og-roller-i-relation>

Ordblindevenlig undervisning

Når et læringsmiljø er ordblindevenligt, betyder det, at undervisningen og samarbejdet om undervisningen tilrettelægges, så barrierer inden for ordblindhed i videst muligt omfang forebygges eller overkommes. Specifikke vanskeligheder inden for ordblindeområdet forsvinder ikke ved at se tiden an, derfor er det vigtigt at udforme en undervisning, der imødekommer elever med skriftsproglige udfordringer.

Det er imidlertid vigtigt at understrege, at selv om ordblindhed er arveligt, så er det en genetisk disposition for ordblindhed. Man arver ikke selve vanskelighederne. Derfor vil miljøfaktorer i høj grad bidrage til at bestemme i hvilken udstrækning disse dispositioner skal give sig udslag i manifest ordblindhed.

Kilde: Aase Holmgaard, Viljen til Læsning:2007, DPU

Elever med ordblindhed profiterer af "god undervisning", herunder velforberedte materialer, tydelige instruktioner, klare forventninger, synlige mål, læsestrategier og LST-hjælpe midler.

En ordblindevenlig undervisning vægter tiltag, der styrker elevens selvopfattelse og mulighed for at deltage i undervisningen.

6 gode råd til en ordblindevenlig undervisning:

1. Alle papirer er digitalt tilgængelige for eleven inden timens begyndelse
2. Alle klassens bøger kan som udgangspunkt findes på NOTA
3. Elever med ordblindhed har altid mulighed for at benytte læse- og skriveteknologi (LST) i timerne og ved alle prøver (+ekstra tid)
4. Der er fokus på elevens udfordringer og styrker, så eleven får den nødvendige støtte og samtidig mødes med høje forventninger
5. Elever med ordblindhed skal ikke læse højt i klassen, medmindre de selv ønsker det
6. Spørg eleven, hvad der virker og ikke virker.

Kilde: Line Leth Jørgensen, Dysleksi og Inklusion, 2019

Elever med ordblindhed har risiko for at blive ramt på deres selvværd, trivsel og manglende lyst til læring. Det kan få konsekvenser for deres generelle trivsel og videre muligheder for uddannelse og job.

På den anden side er det sådan, at når eleven har fået diagnosen, kan det skabe en forståelsesramme, hvor eleven og omgivelserne kan få indblik i vanskelighederne, og på den måde hjælpe eleven til at opnå sit fulde potentiale.

Eksempel fra praksis – Nota (Nationalbibliotek for mennesker med læsevanskeligheder)

Elever med ordblindhed kan blive tilmeldt Nota. Notas skoleservice for grundskolen gør bøger tilgængelige for elever med ordblindhed eller andre handicap, der gør det vanskeligt at læse trykt tekst. De har mere end 50.000 lydbøger, e-bøger og punktskriftbøger. Hvis en elev skal bruge en bog, der ikke er i Notas bibliotek, så kan den bestilles via Notas Skoleservice. Det er skolen der sørger for, at eleven bliver tilmeldt Nota. Elevens lærere sørger for, at eleverne har adgang til de tekster, som klassen skal arbejde med, i digital form. Det vil sige, at læreren skal undersøge om materialet findes som lyd- eller e-bog hos Nota, eller bestille den, hvis ikke den gør.

Eksempel fra praksis - fiktionslæsning som lydbøger

Elever med ordblindhed skal ikke snydes for store og alderssvarende læseoplevelser og her er lydbøger særlig relevante. En lydbog er en lydfil, hvor en skuespiller eller professionel oplæser har indtalt hele bogen, så eleverne ikke selv skal læse den. Det er både hurtigt og nemt, og der er flere udbydere af lydbøger. Det kræver ca. 10 lyttede lydbøger for at være en rutineret lytter.

Den lektiologiske model (**bilag 5**) kan med fordel inddrages i samarbejdet om elevens skriftsproglige vanskeligheder. Her er fokus rettet mod det stillads og de strategier, som eleven kan profitere af, og hvor skriftsprogsvanskelighederne ses som det sekundære.

Ved at rette fokus på stillads og strategier støttes eleven i at udvikle strategier og udnytte værktøjer, der kan anvendes i alle læringskontekster. Modellen omhandler følgende områder; strategier og stillads, dialog og samarbejde, motivation og helhedsperspektiv.

Ordblindhed i overgange

I Svendborg ønsker vi at skabe den bedst mulige overgang for vores elever med ordblindhed. Det kan være overgangen fra fødeskoler til ungeskolen på Nymark, overgangen i forbindelse med valg af en linje eller overgangen til en ungdomsuddannelse.

En god overgang indeholder videregivelse af vigtige informationer om den enkelte elev, som læse-skrivevejlederen, lærerteamet og skoleledelsen kan bruge i arbejdet med at tage imod eleven og i planlægning og tilrettelæggelse af undervisningen.

Overgange fra fødeskole til Nymark eller til linjer

Fødeskolens læse- og skrivevejleder sørger for, at de ordblinde elevers handleplaner overdrages til Nymarkskolen eller linjeskolen. Handleplan sendes til modtagne skoles læse-og skrivevejleder cc skolens ledelse.

Alle ordblinde elever og deres familier inviteres til infomøde på Nymarkskolen inden eleverne starter på skolen. Her drøftes også elevens handleplan.

Linjeskolerne sørger for, at der på baggrund af gennemlæsning af den tilsendte handleplan sker en drøftelse med elev og forældre om elevens ordblindhed inden opstart, herunder om der er særlige opmærksomhedspunkter.

Procedure ved overgang til ungdomsuddannelse

Som ordblind har man mulighed for at få specialpædagogisk støtte (SPS), når man starter på en ungdomsuddannelse eller efterskole. Det vil sige, at man får stillet læse-skriveteknologi til rådighed. SPS skal bidrage til, at elever med en funktionsnedsættelse kan uddanne sig på lige fod med andre elever, herunder elever med ordblindhed. Det er forældrenes ansvar, sammen med den unge, at særlige behov bliver skrevet ind i ansøgningen til ungdomsuddannelsen (Ordblindhed, EMU:2020).

Det er af afgørende betydning, at eleven italesætter interesser og styrkesider i forbindelse med valg af uddannelsesretning. Derudover må eleven med ordblindhed også have viden om de større krav, som nogle ungdomsuddannelser stiller. I den forbindelse spiller Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU) en vigtig rolle, både i valg af uddannelsesretning og i forbindelse med ansøgning om SPS-støtte, hvor UU kan hjælpe og guide

Når eleverne afslutter 9. eller 10. klasse og skal på en ungdomsuddannelse er følgende gældende:

- I forbindelse med uddannelsesparathedsvurderingen udarbejder skoleledelsen i samarbejde med lærerne en oversigt over de elever med ordblindhed, hvis forældre skal underskrive samtykkeerklæring til videregivelse af test fra Ordblindetesten
- Oversigten sendes til UU-vejlederen **senest d. 1. september** forud for det skoleår, hvor eleven skal videre.
- Skolen udsender forældrebrev vedrørende ansøgning om SPS på ungdomsuddannelse til forældre, der har et barn med ordblindhed.

For elever, der er vurderet uddannelsesparate:

- Forud for tilmelding til ungdomsuddannelse indkalder ledelsesrepræsentant forældre og elev til orientering om reglerne for SPS-støtte i ungdomsuddannelserne. På mødet udleveres ansøgningsskemaet til SPS, og samtykkeerklæring underskrives af forældre og elev. Testrapport (ordblindetest) udleveres, såfremt forældrene ikke er i besiddelse af den. Forældrene får dokumenterne med hjem til videregivelse på kommende ungdomsuddannelse, FGU eller efterskole.

For elever, der er vurderet ikke-uddannelsesparate:

- Er en elev vurderet ikke uddannelsesparat gennemfører skole og UU-møde med elev og forældre. I den forbindelse drøftes ansøgning om SPS-støtte i forbindelse med tilmelding til ungdomsuddannelse. UU hjælper med ansøgningsprocessen.

Sikring af SPS i overgangen fra skole til ungdomsuddannelse er beskrevet i bilag 6.

Lovgivning

Folkeskoleloven indeholder den gældende lovgivning vedrørende ordblindeområdet. Ud over lovgivningen finder man på Børne og Undervisningsministeriets hjemmeside forskellige retningslinjer i forhold til ordblinde elever. De gennemgås kort her.

Kommunerne har ansvar for at give alle elever et fyldestgørende undervisningstilbud. Hvis en elev viser tegn på ordblindhed, skal det afklares, om årsagen til elevens læsevanskeligheder er ordblindhed, så eleven kan få et relevant undervisningstilbud i almenundervisningen. Afklaringen kan ske ved hjælp af Ordblindetesten.

Ordblindetesten anvendes *udelukkende* på elever med begrundet mistanke om ordblindhed. For elever, hvor der ikke er dokumenteret eller begrundet mistanke skal andre testværktøjer anvendes (bilag 1).

Det er skolelederen på den enkelte skole, der har ansvaret for, at elever, der viser tegn på ordblindhed, bliver testet jf. folkeskolelovens § 3b.

Folkeskoleloven § 3 b stk. 1 og 2

§ 3 b. Til elever i grundskolen med læsevanskeligheder, der kan skyldes ordblindhed, skal skolens leder tilbyde, at der foretages en ordblindetest med henblik på at afdække elevens læsevanskeligheder. Tilbuddet gives fra den 1. marts på 3. klassetrin efter samråd med eleven og forældrene, jf. § 54. Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed.

Stk. 2. Forældre har én gang i skoleforløbet fra den 1. marts på 4. klassetrin krav på, at der foretages en ordblindetest af deres barn. Kommunalbestyrelsen foretager ordblindetesten efter forældrenes anmodning

Hvis en elev testes ordblind, er det skolelederen, der - sammen med skolens læsevejleder, klassens lærere og eventuelt kommunens læsekonsulent - skal beslutte, hvordan støtten til den ordblinde elev skal tilrettelægges. Det kan for eksempel være tilrettelæggelse af et intensivt forløb. Derudover kan undervisningstilbud til ordblinde elever fx omfatte undervisningsdifferentiering og holddannelse samt brug af tolærerordninger.

Hvis disse tiltag ikke er nok til at opfylde elevens behov, skal eleven tilbydes supplerende undervisning eller anden faglig støtte jf. folkeskolelovens § 3 a.

Folkeskoleloven § 3a

§ 3 a. Børn, der har brug for støtte, og som ikke alene kan understøttes ved brug af undervisningsdifferentiering og holddannelse, skal tilbydes supplerende undervisning eller anden faglig støtte i henhold til § 5, stk. 5.

Kilde: <https://www.retsinformation.dk/eli/ita/2019/823>

Skolen stille særlige undervisningsmaterialer og tekniske hjælpemidler vederlagsfrit til rådighed, da undervisningen i folkeskolen er gratis, jf. folkeskoleloven § 2, og eleven skal instrueres i anvendelse af it-hjælpemidler.

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet under 'Personlig støtte og tekniske hjælpemidler'.

Prøve på særlige vilkår

Elever med ordblindhed kan aflægge prøver i 9. og 10. klasse på særlige vilkår (FP9 og FP10). Tilmeldingen af elever til prøve på særlige vilkår skal ske senest d. 10. oktober forud for terminsprøve i december/januar, og 1. december forud for eksamenerne i maj/juni.

Beslutningen om særlige prøvevilkår træffes af skolens leder på baggrund af en pædagogisk-psykologisk vurdering og efter samråd med eleven og forældrene. Inddragelse af PPR kan undlades, hvis skolelederen vurderer at det ikke er nødvendigt, og hvis forældrene er enige heri.

Elever, der anvender læse- og skriveteknologier i den daglige undervisning grundet deres specifikke vanskeligheder, skal have mulighed for at anvende disse ved afvikling af prøven.

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet under 'Prøver på særlige vilkår'.

Frivillige nationale test

Der findes i dag to frivillige nationale tests inden for ordblindeområdet, der er udviklet af Børne og Undervisningsministeriet.

Den nationale ordblinderisikotest

Ordblinderisikotesten, målrettet elever i 0.-1. klasse: En test til tidlig identifikation af elever i risiko for at udvikle alvorlige afkodningsvanskeligheder, herunder ordblindhed.

Den nationale ordblindetest

Ordblindetesten, målrettet elever fra marts 3. klasse og op i grundskolen, på ungdomsuddannelser, videregående uddannelser samt voksenuddannelser: En test til at identificere ordblindhed blandt elever, der viser tegn på ordblindhed.

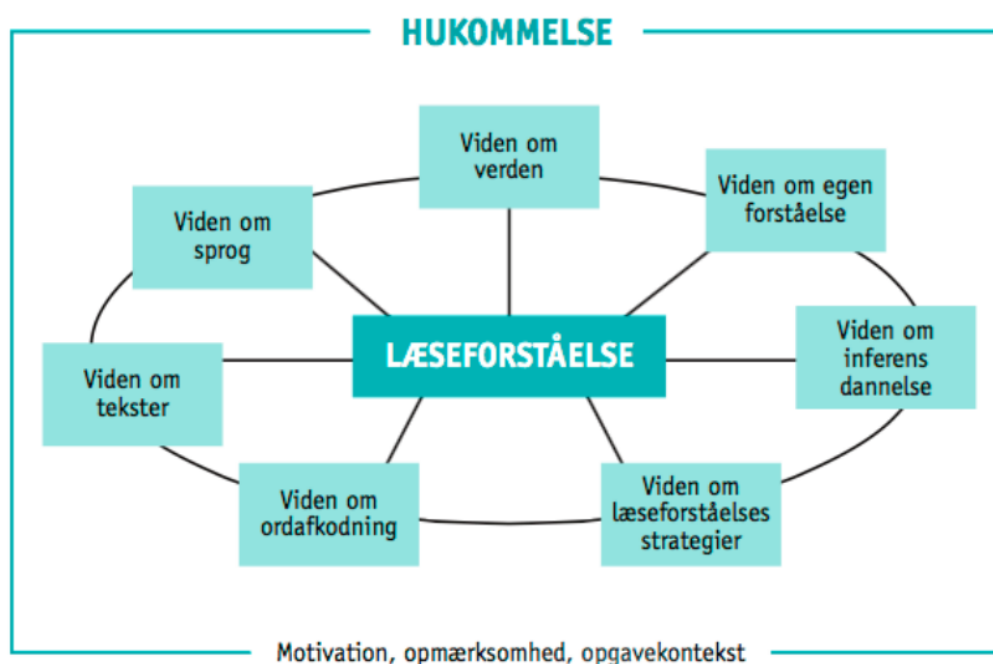
I perioden 2019 til 2022, hvor Svendborg Kommune er en del af Skriv- og Læs-projektet, er den nationale ordblinderisikotest obligatorisk på 0.- og 1. klassetrin, da testresultaterne indgår som en del af forskningsprojektet.

Hvad ved vi fra forskningen

Forskningen inden for læsning har vist, at ordblindhed er en specifik læsevanskelighed i afkodningsdelen, og at en tidlig identifikation er vigtig for at understøtte denne elevgruppe bedst muligt gennem hele skoleforløbet. (Faghæfte for dansk, BUVN: 2019)

Skriftsprogskompetencer

Læsning er en aktiv meningssøgende proces, som omfatter en række forskellige elementer, der alle påvirker hinanden i et komplekst samspil. De to hovedkomponenter i læsning er ordafkodning og sprogforståelse, hvor primært afkodningsdelen volder problemer for elever med ordblindhed. Sekundære vanskeligheder ses ofte i læseforståelse, ordforråd og motivation. De forskellige elementer fremgår af nedenstående interaktive læsemodel (inspireret af Ehri, udarbejdet af Brudholm og Sørensen, Gyldendal:2020).



© Merete Brudholm og Pernille Sørensen (2016): Læseforståelsens fantastiske fire, Akademisk forlag

Den interaktive læsemodel indeholder områder, som indgår i læseprocessen, herunder sproglige-, kognitive- og specifikke færdigheder i ordafkodning og sprogforståelse. Læseprocessen betinges i høj grad af funktionaliteten af disse delfærdigheder og af deres indbyrdes interaktion i læseprocessen. Modellen er over årene revideret, da opmærksomhed på hukommelse, motivation, opmærksomhed og opgavekontekst er af afgørende betydning for en god læseforståelse. Disse delområder danner rammen om selve modellen.

Med udgangspunkt i ovenstående model kan elevens styrker og svagheder beskrives, samt give et overordnet overblik over de delfærdigheder, som eleven trækker på i læseprocessen for at skabe en meningsfuld læsning.

Hvad er ordblindhed

Elever, der udviser tegn på ordblindhed, har særlige vanskeligheder ved at udnytte skriftens lydprincip og derigennem udvikle sikker og flydende ordafkodning og stavefærdighed. Elevens læsning og stavning bliver dermed langsom og usikker. Vanskelighederne gør det ofte svært for eleven at forstå og huske indholdet af læste tekster.

Fakta: International definition

Dysleksi er en specifik indlæringsvanskelighed, som er af neurobiologisk oprindelse. Den er kendetegnet ved vanskeligheder med præcis og/eller flydende ordgenkendelse og ved stave- og afkodningsvanskeligheder. Disse vanskeligheder stammer fra et deficit i den fonologiske komponent i sproget. Vanskelighederne er ofte uventede i forhold til andre kognitive færdigheder og tilstedeværelsen af effektiv undervisning. Sekundære konsekvenser kan være problemer med læseforståelse og nedsat læseerfaring, som kan hindre vækst i ordforråd og baggrundsviden.

Kilde: IDA, Den Internationale Dysleksi Organisation, 2003

Carsten Elbro, læseforsker og professor ved Københavns Universitet afgrænser ordblindhed til følgende: Man taler om ordblindhed i tilfælde, hvor der ikke er indlysende årsager til vanskeligheder, som f.eks. stærk syns- eller hørenedsættelse, svære sprogvanskeligheder, åbenlyse tegn på hjerneskade eller omfattende, generelle indlæringsvanskeligheder. Der er ingen naturgiven grænse mellem lette læsevanskeligheder og de svære læse- og stavevanskeligheder, der kaldes ordblindhed. Men det bør selvfølgelig ikke udelukke, at man taler om ordblindhed i de svære tilfælde.

*Ordblindhed er en delvis arvelig læse- og skrivevanskelighed,
men den rammer ikke alle i en familie.*

Ordblindhed er en delvis arvelig læse- og skrivevanskelighed, men den rammer ikke alle i en familie.

Elever med ordblindhed kan støttes med særlig tilrettelagt læse-, skrive- og staveundervisning, herunder kompenserende læse- og skriveteknologi (LST). IT-værktøjet kan være med til at mindske problemerne med læsning og skrivning i skolen, men selv med kvalificeret LST forsvinder vanskeligheder med ordblindhed ikke helt. Ordblindheden kan give problemer, når kravene til læsning og skrivning stiger på ungdomsuddannelser eller i jobs.

Understøttelse og kompetenceudvikling

I Svendborg har vi en målsætning om at skabe de bedste betingelser for, at elever med ordblindhed lykkes i læring og uddannelsesvalg. Det kræver viden om ordblindhed, de rette indsatser og et godt samarbejde mellem undervisere, fagpersoner, elever og forældre.

Til at understøtte denne målsætning har hver skole en eller flere læse-skrivevejledere, der blandt andet har til opgave at teste for ordblindhed og følge op.

For at støtte læse- og skrivevejlederne i deres arbejde er der etableret et kommunalt netværk for denne gruppe. En del af arbejdet i netværket har netop fokus på arbejdet med ordblinde elever, herunder mulighed for at dele viden og erfaringer og løbende udvikle, justere og evaluere indsatser.

Som et supplement til netværksmøderne har læse- og skrivevejlederne deltaget i kompetenceudvikling i forbindelse med, at Svendborg Kommune i skoleåret 2019/2020 og 2020/2021 har købt forløb til ordblinde elever hos firmaet Ordblindetræning.dk.

Ud over læse- og skrivevejledere på den enkelte skoler, er der ansat en læsekonsulent i PPR-regi, der støtter og superviserer skoler, medarbejdere, elever og forældre. Derudover tilkøbes der eksterne konsulenter, der kan stå for oplæring/undervisning i brug af læse- skriveteknologi.

Endelig gennemfører Skole og Uddannelse fremadrettet forældrearrangementer for forældre til ordblinde børn, hvor de kan få viden om LST og hvordan de bedst mulig understøtter deres barn i det daglige. Det sker med start i skoleåret 2021-2022.

Inspiration og nyttige links

Hvad	Hvem	Links
Nationalt		
Ordblindhed	EMU	https://emu.dk/grundskole/saerlige-elevgrupper/ordblindhed
Ordblindhed	National hjemmeside	www.ordblindhed.dk
Ordblindhed i grundskolen – et inspirationsmateriale	Børne- og Undervisningsministeriet	https://www.videnomlaesning.dk/media/1955/ordblindhed-i-grundskolen-juni-2016.pdf
NOTA er et videncenter og et digitalt bibliotek	NOTA	www.nota.dk
Faglitteratur		
De fantastiske fire	Merete Brudholm	
Fonologik og Fingernemt	Højbjerg og Mose	
Flydende læsning	Gertrud M.R. Brandt	
Mærk sproget – skriv og læs +	Jørgen Frost	
Intensiv læseundervisning på mellemtrinnet	Jørgen Frost	
Ordnøglen	Elisabeth Arnbak	
Skub på tekstforståelse	Lis Pøhler	
Værktøjer		
Otte teknologibaserede læsestrategier	Signe Elmstrøm, UC Syd	
Skabeloner	Margit Gade	www.margitgade.dk
Film		
READ – sammen om læsning. Film, der understøtter arbejdet med læsning for elever fra 0 til 12 år. Filmene findes på flere sprog.	Aarhus Kommune	https://www.aarhus.dk/borger/pasning-skole-og-uddannelse/tidlige-indsatser/read-sammen-om-laesning/er-laesning-svaert-for-dit-barn/
Denne film forklarer, hvorfor det er vigtigt at sætte tidligt ind og giver tips til, hvad forældre kan gøre for at understøtte barnets læseudvikling.	Børne- og Undervisningsministeriet	https://emu.dk/grundskole/forskning-og-viden/viden-om-udgivelser/viden-om-forebyggelse-af-afkodningsvanskeligheder

Litteraturliste

Brudholm, Merete m.fl. (2016): Læseforståelsens fantastiske fire, Akademisk Forlag

Elbro, Carsten (2007): Læsevanskeligheder, Hans Reitzels Forlag

Elbro, Carsten m.fl. (2015): Læsning – indsigt og forståelse, Gyldendal

EMU (2020): Inspirationsmateriale om ordblindhed.

<https://emu.dk/grundskole/dansk/inspirationsmateriale-om-ordblindhed>

EMU (2020): Definition af ordblindhed. <https://emu.dk/grundskole/saerlige-elevgrupper/ordblindhed/definition-af-ordblindhed>

EMU (2021): Forebyggelse af afkodningsvanskeligheder. <https://emu.dk/grundskole/forskning-og-viden/viden-om-udgivelser/viden-om-forebyggelse-af-afkodningsvanskeligheder>

Faghæfte for dansk (2019): BUVM

Folkeskoleloven

Holmgaard, Aase (2007): Viljen til læsning, DPU

Leth, Line (2020): Lektologisk model, Dysleksi og Inklusion

Ordblindhed (2020): www.ordblindhed.dk

Salamanca-erklæringen og Handicap- og Børnekonventionen:

https://www.pprsvendborg.dk/sites/ppr.svendborg.bellcom.dk/files/PDF/mangfoldige_laeringsmil_joeer_-_mindsetpapir.pdf d. 4.10.2020

Samrådet for ordblindhed og andre vanskeligheder (2015): ROAL

Specialpædagogisk støtte (2020): www.spsu.dk

Trentemøller, Trine (2019): Dysleksi, motivation og robusthed, Klim

Vejledning til den nationale ordblindetest (2020): www.ordblindetest.nu

Bilagsoversigt

- 1. Testoversigt**
- 2. Procedure for elever der er testet ordblinde**
- 3. Handleplan for ordblinde elever i Svendborg Kommune**
- 4. Nøgleroller**
- 5. Lektologisk grundmodel**
- 6. Inspiration til ordblindepatrulje - AppWriteragenter**
- 7. Sikring af Specialpædagogisk Støtte (SPS)**
- 8. Forældreinfo**

Bilag 1 - Oversigt over test til identifikation og udredning af ordblindhed

Klassetrin	Evaluering
0. klasse	Sprog vurdering (aug.-sept) Ordblinderisikotest (forår)
1. klasse	Ordblinderisikotest (efter- og forår) Hogrefe-prøver
2. klasse	DVO (forår) Hogrefe-prøver
3.- 6. klasse	Ordblindetest (marts-juni) DVO-individuel Testbatteriet Elbros ordlister Hogrefe-prøver
7.-9. klasse	Ordblindetest (marts-juni) Hogrefe-prøver IL-Ungdom Del af Diavok: 'Find det, der lyder som et ord'

Opdateret januar 2021

Bilag 2 - Procedure for elever, der er identificeret ordblinde i Svendborg Kommune

Når en elev er testet ordblind (rød score) sker følgende:

- Der afholdes indledningsvist et **afklarende statusmøde** med deltagelse af forældre og eleven (afhængig af alder), skoleledelse, skolens læse- og skrivevejleder, klassens lærere og eventuelt kommunens læsekonsulent.

Mødets formål er at udarbejde/udfylde en **fælles handleplan** (bilag 2). Det vil sige en beslutning om, hvordan støtten til den ordblinde elev skal tilrettelægges, således at man som elev oplever ligeværdige deltagelsesmuligheder i almenundervisningen.

- Efter udarbejdelse af handleplan afholdes der løbende **statusmøder** (datoer skrives ind i handleplanen) for at styrke den videre læringsproces for den ordblinde. Statusmøder, med deltagelse af elev og forældre, kan ske i form af selvstændige møder eller som et element i en skole-hjem-samtale. Det afhænger af en samlet vurdering af elevens situation, herunder hvor godt eleven formår at fungere i den daglige undervisning med hjælp fra LST.

Derudover iværksættes følgende:

- Eleven og elevens faglærere tilmeldes **Nota**. Ansvarlig er læse- og skrivevejleder.
- Eleven tilbydes et **ordblindetræningsforløb**, der består af direkte undervisning i brug af kompenserende læse- og skriveteknologi (LST) samt relevante tappingstrategier. It-værktøjerne skal på sigt mindske problemerne med læsning og skrivning i skolen ved hjælp af tekst-til-tale, ordforslag etc. Det er læse- og skrivevejleder der er ansvarlig for forløbet i samarbejde med kommunens læsekonsulent og en ekstern konsulent.
- Skole og Uddannelse tilbyder løbende **orienterende møder for forældre** til ordblinde elever, hvor de kan få viden om LST og hvordan de bedst mulig understøtter deres barn i det daglige.
- Læse- og skrivevejlederen sørger for, at elevens **faglærere** har et grundlæggende kendskab til ordblindhed, LST, tapping og hvordan man tilrettelægger en ordblindevenlig undervisning.

I Svendborg Kommune tilbyder skolerne AppWriter Cloud som læse- skriveteknologi til *alle* elever. Det vil sige, at alle elever, og ikke kun de ordblinde, har adgang til oplæsning, ordforslag m.v.

De ordblinde elever får derudover en app, så de har adgang til deres læse-skriveunderstøttelse på alle enheder som mobiltelefon, tablets m.v.

Bilag 3 - Handleplansskabelon

[udestår]

UDKAST

Bilag 4 - Roller i arbejdet med ordblindeindsatsen ude på skolerne

Alle aktører - skolens ledelse, ressourcepersoner, medarbejdere, forældre og eleven selv har en fælles opgave, når det drejer sig om ordblindhed. Hver gruppe skal have indsigt i, hvad ordblindhed er, samt kende netop sit bidrag til den samlede indsats. Ydermere tilstræbes det, at de forskellige interesserenter samarbejder om at skabe et skole- og uddannelsesforløb, hvor elever med ordblindhed kan udvikle deres skriftsproglige færdigheder, og hvor de får mulighed for alderssvarende læring. Der kan hentes inspiration i nøglebidrag fra www.emu.dk (<https://emu.dk/grundskole/saerlige-elevgrupper/ordblindhed/forskellige-persongruppers-arbejde-og-roller-i-relation>)

Skoleledelse

- At sørge for, at skolen har klare strategier for samarbejdet mellem skole og hjem, og at skolen kommunikerer tydeligt om forældrenes og skolens rettigheder og pligter.
- At beslutte, hvordan støtten til ordblinde elever skal organiseres. Organiseringen sker i samarbejde med læsevejleder, klassens lærere og eventuelt kommunens læsekonsulent og skolebestyrelsen.
- At understøtte, at lærerne planlægger og tilrettelægger undervisningen på en sådan måde, at der sker en undervisningsdifferentiering.
- At følge op på ordblinde elevers udvikling og udbytte af den undervisning og de kompenserende it-redskaber, der bliver stillet til rådighed.
- At sørge for overførsel af relevant information fra indskoling til mellemtrin, fra mellemtrin til udskoling og fra udskoling til ungdomsuddannelse. Nogle skoler har en praksis med at drøfte de ordblinde elevers behov og udvikling i et rådgivende organ, der udover ledelsen består af for eksempel psykolog, socialrådgiver, læsevejleder, AKT-lærer og almenlærer.
- At allokere ressourcer (uddannelse og timer) til det tværfaglige samarbejde om ordblinde elever og at sørge for en tydelig ansvarsfordeling.

Læse- og skrivevejleder

- At koordinere ordblindeindsatsen på sin skole ved at tage afsæt i kommunens handleplan og at være central ressourceperson for indsatsen.
- At være bindeled mellem eleven, forældrene og skolens ledelse og klassens lærere.
- At have ansvaret for at følge udviklingen af ordblinde elevers skriftsproglige færdigheder.
- At varetage afviklingen af den dynamiske afkodningstest for at identificere elever i risiko for at udvikle alvorlige afkodningsvanskeligheder, herunder ordblindhed.

Læsevejlederen bør drøfte resultaterne og forslag til opfølgning og indsats med dansklæreren, skoleledelsen og eventuelt læsekonsulenten.

- At varetage Ordblindetesten og drøfte resultater og forslag til opfølgning og indsats med lærerteam, skoleledelse og eventuel læsekonsulent.

- At indgå i dialog med familien og eleven om Ordblindetestens resultater (i samarbejde med elevens dansklærer og eventuel læsekonsulent), at fremlægge forslag til indsats og at tale om samarbejdsmulighederne mellem familie og skole.
- At hjælpe ordblinde elever ordentlig i gang med at bruge kompenserende it og at følge op på det. Det bør ske i samarbejde med eleven, elevens lærere og skolens øvrige it-ressourcepersoner. Af dette følger, at læsevejlederen selv skal have en aktuel viden om kompenserende it, herunder indstillingsmuligheder og pædagogiske anvendelsesmuligheder.
- At holde sig fagligt opdateret om ordblindeindsatser.

Forældre

Forældre har et engagement i deres barns læring, og de vil gerne bidrage til, at læringen går så godt som muligt. I skole-hjem-samarbejdet kan de bidrage med at etablere nogle gode rutiner for eleven, og de kan bidrage med ressourcer i form af et sprog- og skriftsprogsstimulerende miljø. Afhængigt af både elevens og forældrenes forudsætninger kan der være et behov for en mere eller mindre tæt kontakt med skolen, og det kan være godt at sætte denne kontakt i system (Hagtvet m.fl., 2015).

- At samarbejde med skolen og barnets lærere og have klare forventninger til barnets skoleforløb.
- At være advokat i forhold til mistanke om ordblindhed.
- At lade barnet vise, hvad det kan og har lært.
- At være en rollemodel, der også læser. Det er knapt så vigtigt, hvad man læser, som at man læser.
- At støtte og opmuntre barnet, så det føler sig værdsat og inkluderet på trods af dårlige oplevelser i skolen.
- At kende til skolens og hjemmets rettigheder og pligter.
- At have forventninger til barnets uddannelse.

Klasseteamet

- Dansklærere, andre faglærere og andet pædagogisk personale har en observationskompetence og en handlekompetence. Det betyder, at de har muligheden for – og er forpligtede til – at evaluere eleverne læringsudbytte og at tilrettelægge undervisningen derefter.
- Teamets opbakning kan bestå i, at man bliver enige om nogle strategier, som alle faglærere vil anvende, når fremdriften i timen er afhængig af, at eleverne læser eller skriver selvstændigt:

- Det kan for eksempel være tid til og mulighed for, at ordblinde elever får deres tekster læst op.
- Det kan også være, at eleverne lærer strategier til makkerpar-baserede arbejdsformer, og at faglæreren gør det tydeligt for eleverne, hvad de skal lære om faget, og hvilke fagord der er centrale.

I teamet er det væsentligt, at teamets medlemmer kan tage en faglig debat om niveauet for elevens skriftsproglige færdigheder, og hvordan det udvikler sig.

- Hvis det er nødvendigt, kan man indhente vejledning fra skolens læse-skrivevejleder eller kommunens læsekonsulent.
- Ordblinde elever har en ujævn færdighedsprofil – med et alvorligt dyk i lige netop afkodning og stavning. Det gør, at man ikke uden forskellige grader af stilladsering kan gøre færdigheds- og vidensmålene i Fælles Mål til læringsmål for de ordblinde elever.

Det er afgørende, at målene for den ordblinde elevs læring sættes sådan, at der tages hensyn til elevens særlige vanskeligheder og styrker. Her kan det være relevant at læne sig op ad opmærksomhedspunkterne i Fælles Mål.

Den enkelte lærer

- At kende tegnene på ordblindhed og at hente vejledning om undervisning og om adgang til kompenserende it fra læsevejleder og/eller læsekonsulent.
- At tilpasse de skriftsproglige aktiviteter til ordblinde elever, så de kan klare opgaverne med succes, for eksempel ved at sørge for, at eleverne har adgang til de tekster, som klassen skal arbejde med, i digital form.
- At overvåge og evaluere elevernes udbytte af skriftsproglige aktiviteter løbende og systematisk ved hjælp af elevplanen. Det bør ske i dialog med eleven.
- At give løbende feedback til eleverne og tale med dem om forventningsniveau, deres egne bidrag, færdighedsniveau, sværhedsgrad i aktiviteter og om, hvornår og hvordan de kan integrere og bruge kompenserende it.

Børnehaveklasseleder

- At observere elevernes sproglige og skriftsproglige udvikling og holde læsevejlederen orienteret om udviklingen.
- At kende tegnene på risiko for læsevanskeligheder, herunder ordblindhed.
- At vide, hvordan man forebygger ordblindhed i børnehaveklassen.
- At varetage den obligatoriske sprogvurdering. Resultaterne skal indgå i elevplanen for børnehaveklassen og formidles til forældrene og til de øvrige medarbejdere i børnehaveklasseteamet.

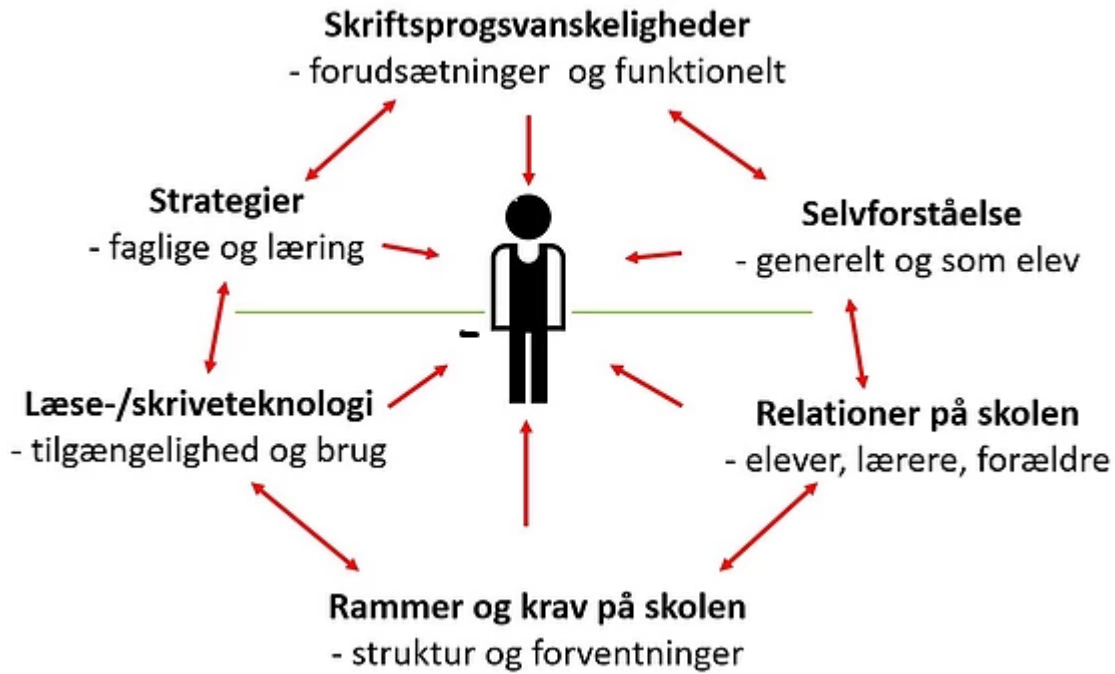
- At tilrettelægge den forebyggende indsats for elever i risiko for læsevanskeligheder.
- At gå i dialog med dagtilbuddet om de elever, hvis sproglige udvikling og læring kræver ekstra opmærksomhed.
- At gå i dialog med familien om elevens vanskeligheder med sproglig udvikling og skriftsprogstilegnelse.

Elever

- At arbejde for at blive bedre til at læse, stave og skrive.
- At samarbejde med lærerne og bede om feedback på læringen.
- At læse selvstændigt med alderssvarende bøger ved hjælp af Notas netbibliotek.
- At lære strategier til bedre sprog- og læseforståelse og at bede lærere og andre om hjælp.
- At bruge kompenserende it.
- At acceptere sig selv som ordblind og at vide, hvad ordblindhed er.

Bilag 5 - Den lektiologiske model

Figur:



Lektologisk grundmodel af Line Leth Jørgensen:2016

Bilag 6 - Inspiration til opstart af AppWriter-agentordning - ordblindepatrolje

Patruljen er et tiltag, der understøtter kendskabet til og udbredelsen af AppWriter, samt brugen af dette værktøj. En ordblindepatrolje består af en tovholder, samt AppWriter-agenter fra forskellige årgange. Agenterne består af elever med ordblindhed, som har lyst til og mod på at formidle viden om AppWriter og ordblindhed, særligt til skolekammerater og forældre.

Målet med patruljen:

- At give eleverne medindflydelse og medansvar.
- At eleverne får tiltro til egne evner og formåen.
- At udvikle nye elevroller.
- At udvikle nye vidensveje omkring formidling og brugen af LST.
- At opnår større trivsel og mulighed for at opbygge gode relationer.

Opgaven som AppWriter-agent indeholder nogle af følgende punkter:

- Samarbejde med skolens tovholder ift. at vejlede, guide og hjælpe andre elever.
- Udbrede kendskabet til AppWriter, samt hjælpe og vejlede skolens personale og elever, når der er et naturligt behov for dette.
- Installere apps, vejlede i apps og andre velkendte programmer, at holde møder for gruppen af elever med LST-hjælpe midler, at yde hjælp ved tekniske problemer m.m.

En organisering af en agentordning kan bestå af månedlige møder og små kurser for elever med eller uden ordblindhed. Indholdet kan bestå af opdateringer, teknik, nye programmer, opgaver om læse- og læringsstrategier, små videovejledninger og forberedelse af oplæg om hands-on på AW.

For at blive en AppWriter-agent kræver det, at man har lyst til at være rollemodel. At være én, som de øvrige elever ser op til. Derudover skal man selvfølgelig være nysgerrig på ny viden og god til at anvende LST-hjælpe midler. Man har også lyst til at gå ud i klasserne og hjælpe andre elever og lærere.

For nærmere information kontakt Skole og Uddannelse.

Bilag 7 - Proces for ansøgning om SPS-støtte

Sikring af SPS støtte i overgangen fra folkeskole til ungdomsuddannelse

I Svendborg Kommune ønsker vi at sikre, at elever med dysleksi fortsat ydes læse-skrive-teknologisk støtte, når de starter op på en ungdomsuddannelse. Det kræver et tæt samarbejde mellem skole, forældre og Ungdommens Uddannelsesvejledning.

I dette dokument er det beskrevet, hvordan de forskellige parter sikrer SPS-støtten på ungdomsuddannelsen. Det er en afgørende forudsætning, at forældre giver samtykke til både gennemførelse af ordblindetest OG samtykke til videregivelse af resultat af ordblindetest. Der er tale om to forskellige samtykkeerklæringer. Dette fremgår nedenfor.

Samtykkeerklæring ved ordblindetest (dysleksi)

- Ved beslutning om afholdelse af test for dysleksi underskriver elevens forældre samtykkeerklæring ([Samtykkeerklæring 1](#)) vedrørende gennemførelse af test og afleverer den til skolens læsevejleder. (OBS! Ordblindetest kan tidligst gennemføres i marts måned på 3. klassetrin)
- Herefter arkiveres og opbevares samtykkeerklæringen i Acadre.
- Resultat og testrapporten gennemgås med forældre, klasse-/kontaktlærer samt læsevejleder. Læsevejleder og dansk lærer udarbejder handleplan og opfølgning for eleven. Testrapport og handleplan arkiveres og opbevares i Acadre.

Proces ved overgang til ungdomsuddannelse

- I forbindelse med Uddannelsesparathedsvurdering udarbejder skoleledelsen i samarbejde med lærerne en oversigt over elever med dysleksi, hvis forældre skal underskrive samtykkeerklæring til videregivelse af test fra Ordblindetesten ([Samtykkeerklæring 2](#)).
- Oversigten sendes til Ungdommens Uddannelsesvejledning senest **1. september**.
- Skole udsender forældrebreve vedrørende ansøgning om SPS-støtte på ungdomsuddannelse til alle forældre, der har et barn med dysleksi.

Vedr. elever der er vurderet uddannelsesparate

- Forud for tilmelding til ungdomsuddannelse indkalder ledelsesrepræsentant forældre og elev til orientering om reglerne for SPS-støtte i ungdomsuddannelserne. På mødet udleveres ansøgningsskemaet til SPS, og samtykkeerklæring underskrives af forældre og elev. Testrapport udleveres, såfremt forældrene ikke er i besiddelse af den. Forældrene får dokumenterne med hjem til videregivelse på kommende ungdomsuddannelse, FGU eller efterskole.

Vedr. elever der er vurderet *ikke* uddannelsesparate

- Er en elev vurderet *ikke* uddannelsesparat gennemfører skole og UU møde med elev og forældre. I den forbindelse drøftes ansøgning om SPS-støtte i forbindelse med tilmelding til ungdomsuddannelse. UU hjælper med ansøgningsprocessen.
- OBS! Deadline for forældreunderskrift og tilmelding til ungdomsuddannelse er 1.marts.

Links til hjemmeside om ordblindetest samt samtykkeerklæringer

Ordblindetest:

<https://ordblindetest.nu/vejleder/login.jsp?message=bad%20login>

Samtykkeerklæring 1:

[Samtykkeerklæring til test med Ordblindetesten - elev/studerende under 18 år](#)

Samtykkeerklæring 2 (Videregivelse af resultat af ordblindetest):

[Samtykkeerklæring til videregivelse af test fra Ordblindetesten - elev/studerende under 18 år](#)

Forældrebreve

Ansøgning om støtte på ungdomsuddannelser ved dysleksi

Som forældre til en ung med dysleksi er det vigtigt, at I er særlige opmærksomme i forhold til overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse og muligheden for særlig støtte.

Når vi taler om støtte på ungdomsuddannelser, hedder det specialpædagogisk støtte, også kaldet SPS. Det kan I læse mere om på www.spsu.dk

Det er ungdomsuddannelsesinstitutionen, der skal ansøge om støtte til jeres barn. Derfor er det vigtigt, at ungdomsuddannelsen får den information, de har brug for.

I det følgende fortæller vi, hvad I som forældre skal gøre, for at jeres barn får den nødvendige støtte på ungdomsuddannelsen i forhold til deres dysleksi.

Hvis jeres barn er vurderet **ikke-uddannelsesparat** på det tidspunkt, hvor der skal søges om optagelse på en ungdomsuddannelse (ansøgningsfrist senest 1.marts), så hjælper UU-vejlederen på skolen med at ansøge om støtte ift. dysleksi på den ungdomsuddannelse, der søges ind på.

Det sker i forbindelse med det møde, der skal afholdes på skolen, når jeres barn er vurderet ikke-uddannelsesparat.

Hvis I er i tvivl om, hvem der er UU-vejleder på skolen, så kontakt UU Sydfyn: tlf. 23314675.

Hvis jeres barn er vurderet **uddannelsesparat** på det tidspunkt, hvor der skal søges om optagelse på en ungdomsuddannelse (ansøgningsfrist senest 1.marts), så er det jeres ansvar som forældre;

- dels at *sørge for tilmelding* til en ungdomsuddannelse
- dels at oplyse uddannelsen om jeres barns *støttebehov*.

Det gøres på følgende måde:

- Når I skal ansøge om optagelse på en ungdomsuddannelse skal I ind på www.optagelse.dk.

I ansøgningen kommer der et felt der hedder "STØTTEFORANSTALTNINGER". Her skal I angive jeres barns ønsker og behov for støtte. I skal blot angive at jeres barn har dysleksi, samt at der vil være et støttebehov. I skal ikke påføre mere her.

VIGTIGT: I KAN IKKE VEDHÆFTE DOKUMENTATION TIL ANSØGNINGER VIA OPTAGELSE.DK

Det videre forløb:

- Når ansøgningen er sendt via optagelse.dk senest 1.marts, vil den ungdomsuddannelse, jeres barn har søgt ind på, modtage ansøgningen.
- I skal efterfølgende, i løbet af marts/april, sende følgende dokumenter til den ungdomsuddannelse der er søgt ind på:
 - Ansøgning om støtte
 - Samtykkeerklæring
 - Dokumentation for dysleksi

Ansøgningsformular og samtykkeerklæring finder I på www.spsu.dk

Samtykkeerklæring 2 (Videregivelse af resultat af ordblindetest):

[Samtykkeerklæring til videregivelse af test fra Ordblindetesten - elev/studerende under 18 år](#)

Ungdomsuddannelsen vil som udgangspunkt kontakte jer vedr. ansøgningen og det videre forløb.

Yderligere information og hjælp

I kan altid kontakte den ungdomsuddannelse jeres unge har søgt ind på for at få mere information.

Svendborg Gymnasium og Hf

www.svendborg-gym.dk

Svendborg Erhvervsskole og gymnasier HHX

www.sesg.dk

Svendborg Erhvervsskole og gymnasier HTX

www.sesg.dk

Svendborg Erhvervsskole og gymnasier EUD

www.sesg.dk

SOSU Svendborg

www.sosufyn.dk

FGU Syd- og Midtfyn

www.fgusydogmidtfyn.dk

For andre ungdomsuddannelser søg på

www.ug.dk

For yderligere vejledning kontakt E-vejledning på 70222207

UU Sydfyn

23314675

Bilag 8 - Forældreinfo

[udestår]

UDKAST